

CASTELLÓ

sona, damunt la qual, al límit mateix del municipi, damunt el *turó* del mateix nom, s'alça el *castell de Castellvell*.⁶

3) *Castellvell del Camp*.

PRON. POP.: *kəstɛlvɛl* (Casac.). Municipi del Baix Camp, a la plana del Camp de Tarragona. Ph. R.

¹ Veg. *GranEncCat.*, s. v.; *Gran Geogr. Com. Cat.*

xiv, 387. — ² Cf. el torrent de *kəstɛlnɔu*, entre Bula de Terranera i Tuïr (Ll. xxx, 267). — ³ *Castellnou de Carcolze* 1355, *Castellnou* 1628, 1632 (Ponsich,

Top., 151). Sobre *Carcolze* < basc KARRI-KO-BIDE, esmentat per primera vegada en l'acte de consagra-

ció i dotació de la catedral d'Urgell (839), veg. art. supra i *E. T. C.* I, 86 i II, 204; *DECat* VI, 935a21-25,

s. v. *quer*. — ⁴ Veg. *Nomencl. C.E.C.*, s. v.; *Gran*

Enc. Cat., s. v. — ⁵ Veg. a més l'article CASTELL-
VÍ. — ⁶ Veg. *Gran Enc. Cat.*, s. v.

CASTELLÓ

NL molt repetit a totes les terres catalanes. Els enumerem, sense ser exhaustius, començant pels que són pobles o tenen església, per ordre geogràfic segons el de les regions onomàstiques, i acabant amb els altres.²⁵

CASTELLÓ D'EMPÚRIES, vila de l'Alt Empordà, l'antiga capital del comtat, quasi-sobirà, d'Empúries.

PRON. MOD.: *kəstəlɔ*, 1920, Casac. a Pau; *kəstəlɔ* o *k. d'ampúrias*, 1913, 1934 etc., a Figueres, Torroella de Fl., Viladamat, Llançà etc. *Gentilici*: *kəstə-
lunins*, Casac. a Pau; Cor. a Viladamat i Vilamacolum (xxii, 148.29, 135.26).

MENCIONS ANT.: «piscatio in com. Petralatense --- q. dicitur stagno *Castilione*» (*MarcaH.*, 870.6);

1011, butlla del Papa Sergi IV a favor de Ripoll: «--- in Petalatense alodem de *Castilione* et de *Vallmala* cum terminibus» (*MarcaH.*, col. 986.38); 1019, *Castelone*

(Villan., *Vi. Lit.* XII, 318); 1035, en una venda que fa el comte d'Hug d'Empúries: «--- infra termino de villa *Castellon* --- villa *Castilion*» (*MarcaH.*, 1062, 35f i 40

13f); 1060, «in suburbio Castro Tolon infra te. par. S. Mariae de *Castellon*» (*MarcaH.*, 1119); 1064, consagra-

ció de la seva esgl. (Villan., *Vi. Lit.* XIII, 107); 1091, *Castilionis* (*MarcaH.*, 1191); 1128, *Castilione*

(*Vi. Lit.* XIII, m. 278); 1168, *Castilionis* citat junt amb la Muga (MiretS., *TemplH.*, p. 173). En català *Caste-*

lo d'Ampúries, c. 1330 (*BABL* v, 292). I altres encara en els Ss. XIII i XIV en Alsius, p. 124.

CASTELLÓ, parròquia de cases escampades, molt al N. del cap del mun. de Navès, al peu de la Serra de Busa (alt Cardener), amb diverses ermites, i ruïnes de l'antic castell que li ha donat nom. 1359: *Castelló* (*CoDoACA* XII, 57).

CASTELLÓ DE TOR, poblet a l'entrada de la vall de Bof, ja prop de la confluència amb la Noguera Ribagorçana, agre. al mun. de Llesp.

PRON. MOD.: *kəstɛlɔ*, 1920, Casac. a Barruera —*k.* de què?— *de pón*, *k. de tór*, però no ho diem); *kəstɛlɔ*, 1935, Cor.; a Cardet i a Llesp no li sabien deter-

minatiu, a Barruera només. *C. de la Vall de bui* (XIII, 170, 196, 166); 1957, en el poblet mateix, *kəstɛlɔ de tór* (xix, 160.7).

MENCIONS ANT.: 1040: *Castellone ad Tauri* (Ser-ranoS., *NHRbg.*, 450); 1094: «*Castello Atoro*, Cas-trum de Suert, Castserras», i igual en doc. de 1095

(*Lib. Feud. Maior* I, 63, 64); 1359: *Castello* (*CoDoACA* XII, 73). Per al determinatiu *Tor*, V. art. especial.

CASTELLÓ d'ENCÛS, te. Talarn, Veg. *Encús* (art. *Cosp*).

CASTELLÓ DE SOS, poble amb municipi a la vall de Benasc, vora el camí que va a Les Paüls i la N. Ribagorçana.

PRON. MOD.: *kəstɛlɔ*, a Benasc, a Les Paüls, a Bis-saurri i allí mateix, si bé en el poble predomina avui la forma acastellanada *kəstəbón*, 1957, 1964.

MENCIONS ANT.: 1385, en la Manifestació del Morabatí, ja figuren *Casteyló* i *Sos* (Camarena, *Focs i Morabatins*, pp. 79-83), i n'he vist alguna de més an-tiga que no tenim a mà.

CASTELLÓ DEL PLA, poblet de la Baixa Ribagorça, arran de Llitera, te. Pilzà.

PRON. MOD.: *kəstɛlɔ*, -*telɔ* allí i a Benavarri.

MENCIONS ANT.: «*Castellon* q. vocatur Alce-[sa] --- Zurita --- de Gavase ad *Castrum Serris* ---», llegit a l'arxiu de Solsona; 1237, *Castellon* en el testa-

ment de Ponç de Castelló, senyor de la Baixa Ribagorça (MiretS., *El més antic text cat.*, p. 28; i *BABL* VII, 178); 1620, «lugar de *Castillo del Pla* també dit *Andolfa*» (*B. Ass. Exc. Cat.* XI, 128); altrament *Mas Blanc*.

CASTELLÓ DE FARFANYA, poble de La Noguera, amb municipi, 9 k. NO. de Balaguer, vora el riuet Farfanya, afl. del Segre.

PRON. MOD.: *kəstɛlɔ*, 1920, Casac., a Algerri, Alfarràs, Albesa i Torrelameu; id. o *kəstɛlɔ de farfanya*, 1931, Cor., a Albesa. Segons la GGC, 274, el fort que hi havia fou donat per Pere Ançurez el 1106 al comte de Barcelona.

MENCIONS ANT. 1151: *Casteio* (Kehr, *Papsturk.*, p. 329); 1162: ecclesia *Castellionis* (id., id., 377); 1211: en cat., *Castelló* (MiretS., *El més antic text cat.*, p. 23); 1259: *Casteló* (CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II, 494); 1280: *Castilionis* (id., id. I, 114); 1295-9: *Castelló* (id., id. II, 178); 1359: *Castello de Farfanya* (*CoDoACA* XII, 22). Per a *Farfanya*, V. art. especial.

CASTELLÓ, poblat abandonat agre. al te. i parròquia de Vandellòs, és a 0h25 al N. de Vandellòs, camí de Tivissa, tenia una trentena d'edificis (IglésiesS., *Guies* II, 256; *Nom. del C.E.C.*).

CASTELLÓ DE LA PLANA, la ciutat cabdal del Nord València.

PRON. MOD.: *kəstɛlɔ*, arreu. *Gentilici*: *Castellonens*, usat per S. Guinot, Sz. Gozalvo, S. Guarner i molts; vulgarment *kəstɛlɔnéros*, popular entre la gent del camp i dels suburbis; i oït, 1936, a Torreblanca, i a Castelló mateix (*J.G.M.*, *J. Cor.*, i *ALCat.*).

BIBLGR. D'interès onomàstic, ultra les dades que es poden trobar en la GGRV, i l'antiga, que junt amb